

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Економічний факультет
Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

Оксана НЕСТЕРЕНКО

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
дисципліни «Аналіз бізнес-процесів»

для студентів денної (заочної) форми навчання

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітня програма «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»

Розроблено:

к.е.н., доцент, доцент ЗВО кафедри статистики, обліку та аудиту

Чала Тетяна Георгіївна

2024 / 2025 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Робоча програма навчальної дисципліни;
2. Методичні рекомендації для виконання курсових, лабораторних, практичних, самостійних робіт тощо;
3. Приклади завдань семестрових екзаменів (письмових залікових робіт).

1. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Віталій ДЯЧЕК

“14” серпня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Аналіз бізнес-процесів»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалавр)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітня програма «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»

вид дисципліни обов'язкова

факультет економічний

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “27” серпня 2024 року, протокол № 11

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Тетяна ЧАЛА, доцент закладу вищої освіти кафедри статистики, обліку та аудиту ХНУ імені В. Н. Каразіна, канд. екон. наук, доцент.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту

Протокол від “26” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

(підпис)

Оксана НЕСТЕРЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»

назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми (керівник проектної групи)
«Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»

(підпис)

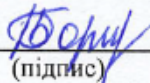
Юлія ЛАЗЕБНИК

Програму погоджено науково-методичною комісією
економічного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “27” серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Дар'я ЗАГОРСЬКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Аналіз бізнес-процесів» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **бакалавра** спеціальності (напрямку) 051 «Економіка»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи знань і практичних навичок в ході здійснення моделювання та аналізу бізнес-процесів. Ця мета досягається шляхом послідовного викладення теоретичного курсу з проведенням практичних занять.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є оволодіння студентами теоретичними знаннями та інструментарієм моделювання бізнес-процесів; вивчення концептуальних засад опису бізнес-процесів, аспектів використання сучасних методологій опису бізнес-процесів, аспектів використання пакетів прикладних програм до вирішення конкретних практичних задач; набуття студентами вмінь постановки і самостійного розв'язання задач аналізу та оптимізації бізнес-процесу, деталізації робочих процедур, розробки системи показників процесного управління.

Після завершення курсу студент має набути такі **загальні, фахові та спеціалізовані компетентності**:

Загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахові та спеціалізовані:

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК2. Здатність до узагальнення оброблених даних, проведення змістової інтерпретації, обґрунтування висновків та презентації результатів проведеного наукового та / або науково-прикладного статистичного дослідження.

СК3. Здатність визначати й формулювати бізнес процеси та приймати обґрунтовані рішення для їх удосконалення.

СК4. Здатність оптимізувати бізнес-моделі на підприємстві; розробляти регламент бізнес-процесу; формувати ключові показники ефективності бізнес-процесів.

СК5. Здатність зібрати якісні та достовірні статистичні дані.

СК6. Здатність застосовувати на практиці пакети прикладних програм для моделювання бізнес-процесу та використовувати їх до вирішення конкретних економічних задач.

1.3. Кількість кредитів – 5 кредити ECTS.

1.4. Загальна кількість годин – 150 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
7-й	7-й
Лекції	
32 год.	6 год. + 4 год. дист.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	
Лабораторні заняття	
-	
Самостійна робота	
86 год.	
у тому числі, індивідуальні завдання	
10 год.	10 год.

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання**:

РН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

РН2. Демонструвати вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

РН3. Проявляти професійні навички узагальнення результатів економіко-статистичного дослідження, проведення їх змістової інтерпретації, обґрунтування висновків та презентації результатів.

РН4. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН5. Демонструвати навички концептуальних засад опису бізнес-процесів, аспектів використання сучасних методологій опису бізнес-процесів.

РН6. Демонструвати розуміння та спроможність до застосування програмних засобів для обробки та аналізу даних.

РН7. Розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі економіки, бізнес-аналітики та міжнародної статистики.

Після вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

– сутність функціонального підходу до управління, його переваги та недоліки; сутність процесного підходу до управління, його переваги та недоліки;

– що таке бізнес-процес, які існують типи бізнес-процесів в організації, що таке оточення бізнес-процесу, які існують типові моделі виділення бізнес-процесів;

- що таке реінжиніринг, його етапи та види, етапи проведення реінжинірингу, принципи перепроєктування бізнес-процесів;
- навіщо використовувати моделювання бізнес-процесів, способи опису та моделювання бізнес-процесів;

- які існують ключові показники бізнес-процесів;

- ключові групи методів оптимізації бізнес-процесів;

вміти:

- вміти охарактеризувати основні підходи до управління та провести їх порівняльний аналіз;

- визначити бізнес-процес, та виділити тип до якого він відноситься; створювати схему оточення бізнес-процесу;

- розбивати етапи проведення реінжинірингу, виділяти фактори ризику проведення реінжинірингу, виділяти типові помилки при проведенні реінжинірингу;

- створити модель бізнес-процесу, використовувати методи збору інформації при моделюванні бізнес-процесів;

- виділяти пріоритетні бізнес-процеси для оптимізації;

- охарактеризувати основні методи оптимізації бізнес-процесів і використовувати їх на практиці.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні аспекти аналізу бізнес-процесів.

Тема 1. Сутність основних підходів до управління.

1.1. Функціональний підхід до управління.

1.2. Процесний підхід до управління

Тема 2. Бізнес-процеси: поняття, сутність, класифікація

2.1. Бізнес-процес: поняття, сутність

2.2. Класифікація бізнес-процесів в організації.

2.3. Оточення бізнес-процесу.

2.4. Типові моделі виділення бізнес-процесів.

Тема 3 Виділення процесів в організації

3.1. Методика, правила та особливості виділення процесів в організації

3.2. Цикл управління процесами

Розділ 2. Моделювання та побудова аналізу бізнес-процесів

Тема 4. Кроки, методи та інструменти аналізу бізнес-процесів

4.1. Загальне уявлення про аналіз бізнес-процесів (business process analysis BPA)

4.2. Необхідність проведення аналізу бізнес-процесів

4.3. П'ять кроків аналізу бізнес-процесів

4.4. Методи та інструменти для аналізу бізнес-процесів

Тема 5. Моделювання та опис бізнес-процесів

5.1. Моделювання бізнес-процесів як один із методів поліпшення якості та ефективності роботи організації

5.2. Цілі моделювання бізнес-процесів

- 5.3. Головні принципи моделювання бізнес-процесів
- 5.4. Способи опису та моделювання бізнес-процесів
- 5.5. Горизонтальний та вертикальний опис бізнес-процесів
- 5.6. Правила та рекомендації щодо опису бізнес-процесів
- 5.7. Основні підходи до моделювання бізнес-процесів
- 5.8. Інструментальні системи моделювання бізнес-процесів

Тема 6. Ключові групи методів оптимізації бізнес-процесів

- 6.1. Метод п'яти питань.
- 6.2. Метод паралельного виконання робіт.
- 6.3. Метод усунення тимчасових розривів.
- 6.4. Розробка декількох варіантів бізнес-процесу.
- 6.5. Метод зменшення кількості входів і виходів бізнес-процесу.
- 6.6. Узгодження результатів з вимогами.
- 6.7. Інтеграція з клієнтами і постачальниками бізнес-процесу.
- 6.8. Мінімізація усної інформації.
- 6.9. Стандартизація форм збору та передачі інформації.
- 6.10. Організація точок контролю.

3. Структура навчальної дисципліни*

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо- го	у тому числі					усьо- го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	дист.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні аспекти аналізу бізнес-процесів												
Тема 1. Сутність основних підходів до управління.	14	2	2	-	-	10	21	1		-		20
Тема 2. Бізнес-процеси: поняття, сутність, класифікація	27	6	6	-	-	15	21,5	1		0,5		20
Тема 3 Виділення процесів в організації	29	8	8	-	-	13	24,5	1		0,5		23
Разом за розділом 1	70	16	16	-	-	38	67	3		1		63
Розділ 2. Моделювання та побудова аналізу бізнес-процесів												
Тема 4. Кроки, методи та інструменти аналізу бізнес-процесів	21	4	4	-	-	13	26	1		1		24
Тема 5. Моделювання та опис бізнес-процесів	21	4	4	-	-	13	21	1		1		19
Тема 6. Ключові групи методів оптимізації бізнес-процесів	28	8	8	-	-	12	26	1		1		24
Разом за розділом 2	70	16	16	-	-	38	73	3		3		67
Індивідуальне завдання	10					10	10					10
Усього годин	150	32	32	-	-	86	150	6		4		140

* структура навчальної дисципліни (години на вивчення) може змінюватись у зв'язку із змінами законодавства, ступенем засвоєння матеріалу студентами, коригуванням структури навчального року (графіку навчального процесу) тощо. Можлива зміна послідовності розкриття навчального матеріалу в межах окремого розділу або теми, але так, щоб не порушувалась загальна логіка його викладу.

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Теоретичні аспекти аналізу бізнес-процесів	
1	Тема 1. Сутність основних підходів до управління.	2
2	Тема 2. Бізнес-процеси: поняття, сутність, класифікація	6
3	Тема 3 Виділення процесів в організації	8
	Розділ 2. Моделювання та побудова аналізу бізнес-процесів	
4	Тема 4. Кроки, методи та інструменти аналізу бізнес-процесів	4
5	Тема 5. Моделювання та опис бізнес-процесів	4
6	Тема 6. Ключові групи методів оптимізації бізнес-процесів.	8
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, підготовку до практичних занять, підготовку до поточного контролю, виконання контрольної роботи та підготовку до підсумкового контролю (екзамен).

Зміст самостійної роботи студента за дисципліною (опрацювання навчального матеріалу) визначається кількістю годин на підготовку до:

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи (назва теми)	Кількість годин	
		денна форма	Заочна форма
1	Проробка конспекту лекції, вивчення рекомендованої літератури по темах, які викладаються на лекціях	20	30
2	Підготовка до практичних занять	13	35
3	Підготовка до поточного контролю	13	30
4	Підготовка до підсумкового контролю (заліку)	25	35
5	Виконання контрольної роботи з курсу	10	10
	Разом	86	140

6. Індивідуальні завдання

Контрольна робота, передбачена навчальним планом

Індивідуальне завдання (розрахунково-графічна робота) є обов'язковою частиною самостійної роботи студента.

Індивідуальне завдання виконується згідно з «Методичними вказівками до виконання індивідуальної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Аналіз бізнес-процесів».

Написання індивідуальної роботи має сприяти глибшому засвоєнню студентами дисципліни «Аналіз бізнес-процесів», спонукає ґрунтовно вивчати спеціальні інтернет-ресурси та передбачає збір, узагальнення та аналіз статистичних даних за обраним напрямом дослідження.

Індивідуальна робота з дисципліни «Аналіз бізнес-процесів» проводиться з **метою:**

- закріплення студентом теоретичних знань, отриманих на лекційних заняттях або в результаті самостійного вивчення необхідного матеріалу;
- отримання практичних навиків проведення аналізу бізнес процесів;
- проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів.

Основними етапами виконання індивідуальної роботи є:

- Обрати функціонуюче підприємство, для якого планується проводити аналіз бізнес-процесів, визначити основні види економічної діяльності, сформулювати місію, візію та стратегію підприємства, встановити критичні фактори успіху та виявити стейкхолдерів.
- Скласти список усіх бізнес-процесів підприємства.
- Згрупувати усі виділені бізнес-процеси підприємства, виділивши основні бізнес-процеси, забезпечуючі бізнес-процеси, бізнес-процеси управління та бізнес-процеси розвитку.
- Описати ключові бізнес-процеси підприємства, представити результат в табличній формі.
- Вибрати бізнес-процеси підприємства, які є пріоритетними для удосконалення.
- Описати дві обрані самостійно нотації, порівнявши позначення аналогічних елементів.
- Описати два інструменти моделювання бізнес-процесів, порівнявши в табличний спосіб такі характеристики: виробник (компанія, країна); умови користування; використовувані нотації; можливі для побудови типи діаграм; можливість одночасного використання в команді тощо.
- Здійснити моделювання одного з основних бізнес-процесів підприємства.

Індивідуальна робота оцінюється за критеріями:

- самостійності виконання;
- логічності та послідовності викладення матеріалу;
- деталізації плану;
- якості оформлення, презентації та захисту контрольної роботи.

7. Методи навчання

Основними відмінностями активних та інтерактивних методів навчання від традиційних вважаються не лише методика і техніка викладання, але і висока ефективність навчального процесу, яка проявляється через:

- високу мотивацію студентів;
- закріплення теоретичних знань на практиці;
- підвищення самосвідомості студентів;
- вироблення здатності ухвалювати самостійні рішення;
- вироблення здатності приймати колективні рішення;

вироблення здатності до соціальної інтеграції;
придбання навичок вирішення конфліктів;
розвиток здатності до компромісів.

При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу передбачено використання таких сучасних навчальних технологій як кейс-метод, проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується кількома ключовими моментами і увага студентів має бути сконцентрована на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках. При проведенні проблемної лекції має бути розданий друкований матеріал і виділені головні висновки з питань, що розглядаються.

При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор ставить питання, які спонукають студента шукати вирішення проблемної ситуації. Така ситуація змушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

На початку проведення проблемної лекції необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам. При викладанні лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені питання, а висвітлювати матеріал таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використати при вирішенні проблеми.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доведень та узагальнень.

На початку проведення міні-лекції за обраними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносять питання, які зафіксовані у плані лекцій, але викладають їх стисло. Лекційне заняття, проведене у такий спосіб, пробуджує у студента активність та увагу до сприйняття матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу при відтворенні інформації, яку він отримав під час лекції.

Проблемні лекції та міні-лекції доцільно поєднувати з такою формою активізації навчального процесу, як робота в малих групах.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо певної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

8. Методи контролю

Оцінювання знань, вмінь та навичок студентів включає ті види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни «Аналіз бізнес-процесів»

передбачають лекційні, практичні заняття, самостійну роботу та виконання контрольної роботи.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- поточне оцінювання роботи і знань студентів під час практичних занять;
- складання проміжного контролю знань (тестування);
 - оцінювання виконання та захист контрольної роботи;
- презентація результатів науково-дослідної роботи;
- складання екзамену.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання знань студента під час виконання завдань для самостійної роботи проводиться за 4-бальною шкалою.

Оцінка «відмінно» ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді до всіх зазначених критеріїв. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний контроль рівня знань (*тестування*) передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді тестування. При цьому тестове завдання може містити як запитання, що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

9. Схема нарахування балів

Структура засобів контролю та розподіл балів із дисципліни наведена в табл. 1.

Таблиця 1 – Узагальнена схема нарахування балів (денна форма навчання)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Залікова робота	Сума
Поточний контроль (тестування)						Контрольна робота, перед- бачена навчаль- ним планом	Індиві- дуальне зав- дання	Разом		
Розділ 1			Розділ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6					
6	8	6	6	6	8	-	20	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Таблиця 2 – Узагальнена схема нарахування балів (заочна форма навчання)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Залікова робота	Сума
Поточний контроль (тестування)						Контрольна робота, перед- бачена навчаль- ним планом	Індиві- дуальне зав- дання	Разом		
Розділ 1			Розділ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6					
6	8	6	6	6	8	-	20	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Тести можуть бути застосовані як з метою контролю, так і для закріплення теоретичних знань і практичних навичок. Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Підсумковий контроль за курсом - у формі екзамену.

Екзамен здійснюється за білетами, які містять чотири завдання (два теоретичних питання, одне практичне завдання - задача і тести). Вони дають можливість здійснити оцінювання знань студента за дисципліною.

Критерії оцінювання (засоби діагностики)

Критерії оцінювання результативності роботи студентів при виконанні самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання виконання завдань студентами є:

1. *Повнота виконання завдання:*

елементарна; фрагментарна; повна; неповна.

2. *Рівень самостійності студента*

під керівництвом викладача; консультація викладача; самостійно.

3. *Сформованість навчально-інформаційних умінь* (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо).

4. *Сформованість навчально-інтелектуальних умінь* (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

5. *Рівень сформованості фахових методичних вмінь* (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

- низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
- середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

*Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за відповіді
на питання поточного контролю*

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Якісними критеріями оцінювання виконання завдань поточного контролю є:

1. *Повнота відповіді або виконання завдання:* елементарна; фрагментарна; повна; неповна.
2. *Рівень сформованості логічних умінь:* елементарні дії; операція, правило, алгоритм; правила визначення понять; формулювання законів і закономірностей; структурування суджень, доводів, описів.

*Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за виконання індивідуальної
контрольної роботи*

Індивідуальна робота студента складається з двох частин: перша – опрацювання теоретичного питання, друга – моделювання бізнес-процесу. Максимальна оцінка за виконання завдань індивідуальної роботи – 20 балів.

Виконання завдань оцінюється за такими критеріями:

- 1) теоретичне питання:
 - повнота й ґрунтовність викладу;
 - аргументованість тверджень;
 - термінологічна коректність;
- 2) практичне завдання:
 - технологічна грамотність;
 - методична грамотність;
 - обґрунтованість висновків;
 - правильність оформлення.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Кількість балів	Теоретичне питання	Практичне завдання
15-20	Повне засвоєння та суб'єктне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продемонстровано термінологічну грамотність	Продемонстровано методичну й технологічну грамотність. Методичні рішення обґрунтовано. Оформлення відповідає вимогам.
8-14	Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Наявність значної кількості методичних і технологічних помилок, а також в оформленні роботи.
0-7	Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Методична й технологічна неграмотність. Неправильне оформлення роботи.

Допуск студента до підсумкового контролю

Допуск студента до підсумкового контролю здійснюється за умови отримання не менше 10 балів за сумарними результатами усіх видів поточного семестрового контролю.

Критерії оцінювання екзаменаційного завдання

Оцінювання знань студента проводиться за чотирирівневою шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно). За екзамен студент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки «відмінно» (35-40 балів) студент повинен:
 - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
 - викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язно й обґрунтовано;
 - навести вірне рішення задачі та тестів.
2. Для одержання оцінки «добре» (25-34 бала) студент повинен:
 - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
 - викласти теоретичний матеріал зв'язно й обґрунтовано;
 - навести вірне рішення задачі;
 - можливі помилки у відповідях на тести.
3. Для отримання оцінки «задовільно» (15-24 бала) студент повинен:
 - викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
 - можливі помилки при розв'язанні задачі та в тестах.
4. Оцінку «незадовільно» (1-14 балів) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередніх пунктах.

Кожний пункт екзаменаційного завдання оцінюється окремо. Загальна оцінка дорівнює сумі оцінок кожного завдання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами підсумкового екзамену).

У відповідності до набраних студентом балів оцінка знання матеріалу проводиться за чотирирівневою системою згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
80-89	добре
70-79	
60-69	задовільно
50-59	
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Сидорова А. В., Біленко Д. В., Буркіна Н. В. С 347 Бізнес-аналітика: навчально-методичний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса. 2019. 104 с. URL: https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/105/1/79_%D0%9D%D0%9C%D0%9F_%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf
2. Крижановський Є. М., Ящолт А. Р., Жуков С. О., Козачко О. М. Моделювання бізнес-процесів та управління ІТ-проектами. Вінниця: ВНТУ, 2018. 91 с. URL: https://ecopy.posibnyky.vntu.edu.ua/txt/2018/Kryzanovsk_yascholt_modelyuvanna_np_p024.pdf (дата звернення 01.04.2024).
3. Лепейко Т. І., Котлик А. В. Реінжиніринг бізнес-процесів: навч.-практ. посіб. у схемах і табл. Харківський національний економічний ун-т. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. 100с.
4. Пістунів І. М. Моделювання бізнес процесів. Д.: НТУ «ДП». 2021. 130 с. URL: http://pistunovi.inf.ua/MOD_BIZ_IPOU.pdf (дата звернення: 01.04.2024)
5. Чала Т.Г. Аналіз бізнес-процесів: дистанційний курс на платформі LMS Moodle. URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6959>
6. Andersen B. Business Process Improvement Toolbox. Second Edition. URL: <https://ebpm.ir/wp-content/uploads/2017/10/Business-Process-Improvement-Toolbox-2007.pdf> (дата звернення 01.04.2024).
7. Business Process Analysis Guide to Simplify Trade Procedures // URL: <http://sesar.di.unimi.it/corsi/BusinessProcessEngineering/slide/BusinessProcessAnalysisGuide-TOSIMPLIFYTRADEPROCEDURES.pdf> (дата звернення: 01.04.2024)

Допоміжна література

1. Чала Т.Г. Новітні бізнес моделі в інформаційно-комунікаційному середовищі. *Innovative Development of Science, Technology and Education*: матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. 18–20.01.2024. Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2024. С. 660–665. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/01/INNOVATIVE-DEVELOPMENT-OF-SCIENCE-TECHNOLOGY-AND-EDUCATION-18-20.01.24.pdf>
2. Business Process Modeling Language (BPML). URL: <http://xml.coverpages.org/bpml.html> (дата звернення: 01.04.2024).
3. Chala T., Korepanov G., Chernenko D. Statistical analysis of international merchandise trade between Latvia and Ukraine using international databases. *Baltic Journal of Real Estate Economics and Construction Management*. Volume 11 (2023) - Issue 1. 2023. PP.26–36.
4. Chala T., Korepanov O., Lazebnyk Y., Korepanov G., Chernenko D. Statistical modelling and forecasting of wheat and meslin export from Ukraine using the singular spectral analysis. *STATISTICS IN TRANSITION new series and STATISTICS OF UKRAINE Joint Special Issue: A New Role for Statistics*. Vol. 23, No. 5, 2023. pp. 185–213.
5. Data Analysis and Business Modeling: Microsoft Excel 2013 / Wayne L. Winston / 2017 Microsoft. 2015. Офіц. веб-сайт. URL: <https://www.microsoft>

pressstore.com/store/microsoft-excel-2013-data-analysis-and-business-modeling-9780735669130.

6. Rusavska V., Melikh T., Melikh O., Chala T., Babushko S., Halytska M. Estimation of the Influence of the Seasonality Factor in the Strategic Activity of Tourism and Hospitality Enterprises. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE)*. ISSN: 2278-3075. Vol.-9 Issue-1, November 2019. PP. 1686-1691. URL: <https://www.ijitee.org/wp-content/uploads/papers/v9i1/A4773119119.pdf>.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Business Process Analysis: Import of Lentil to Bangladesh. URL: <https://www.unescap.org/resources/business-process-analysis-import-lentil-nepal-bangladesh> (дата звернення: 01.04.2023).

2. Business Process Analysis: Export of Plastic Kitchenware and Tableware from Bangladesh . URL: <https://www.unescap.org/resources/business-process-analysis-export-plastic-kitchenware-and-tableware-bangladesh-bhutan> (дата звернення: 01.04.2023).

3. Business Process Analysis: Import of Light Motor Vehicles from the third Countries to Bhutan . URL: <https://www.unescap.org/resources/business-process-analysis-import-light-motor-vehicles-third-countries-bhutan-kolkata-port> (дата звернення: 01.04.2023).

4. Business Process Analysis: Import of kitchen and table wares of plastics (melamine products) to Bhutan . URL: <https://www.unescap.org/resources/business-process-analysis-import-kitchen-and-table-wares-plastics-melamine-products> (дата звернення: 01.04.2023).

5. Business Process Analysis: Export of Ferro Silicon from Bhutan to the Third Countries. URL: <https://www.unescap.org/resources/business-process-analysis-export-ferro-silicon-bhutan-third-countries> (дата звернення: 01.04.2023).

6. Business Process Analysis: Export of Cardamom from Bhutan. URL: <https://www.unescap.org/resources/business-process-analysis-export-cardamom-bhutan-bangladesh> (дата звернення: 01.04.2023).

7. Business Process Analysis of Trade Procedures in Selected Central Asian Countries. URL: <https://www.unescap.org/resources/business-process-analysis-trade-procedures-selected-central-asian-countries> (дата звернення: 01.04.2023).

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непереборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання, або повністю дистанційно в синхронному режимі.

У разі проведення екзамену/заліку в дистанційній формі використовується LMS платформа Moodle з автентифікацією здобувача у режимі відеоконференції з Zoom. Реєстрація (допуск до складання) учасників освітнього процесу, а також

обмін контрольними (підсумковими) завданнями та відповідями на них здійснюється винятково з корпоративної електронної пошти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (домен – karazin.ua) із забезпеченням академічної доброчесності. При проведенні екзамену/заліку в дистанційній формі використовуються технічні і програмні засоби, які дозволяють забезпечити аудіо- і відео- фіксацію.

Режим доступу до курсу на LMS платформі Moodle:
<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6959> .

2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ, ЛАБОРАТОРНИХ, ПРАКТИЧНИХ, САМОСТІЙНИХ РОБІТ ТОЩО

Практичне заняття 1. Функціональний та процесний підхід до управління організацією

Контрольні питання

1. Опишіть основні ознаки функціонального підходу до управління.
2. Опишіть основні ознаки процесного підходу до управління.
3. Опишіть переваги та недоліки функціонального підходу до управління підприємством.
4. Опишіть переваги та недоліки процесного підходу до управління підприємством.
5. У чому полягають відмінності функціонального та процесного підходів до управління?

Література

1. Ericsson Quality Institute. *Business Process Management*. Ericsson, Gothenburg Sweden, 1993
2. Brandall Benjamin, Henshall Adam, *The Complete Guide to Business Process Management*
3. ENAPS. *Deliverable F3-4: A Set of Refined and Agreed Performance Indicators Defined by Business Processes*. ENAPS, Galway, Ireland, 1997.

Практичне заняття 2. Визначення та класифікація бізнес-процесів

Контрольні питання

1. Опишіть основні історичні аспекти формування поняття “бізнес-процес”.
2. Дайте визначення поняття “бізнес-процес”.
3. Опишіть класифікацію бізнес-процесів.

Література

1. Ericsson Quality Institute. *Business Process Management*. Ericsson, Gothenburg Sweden
2. Brandall Benjamin, Henshall Adam, *The Complete Guide to Business Process Management*
3. ENAPS. *Deliverable F3-4: A Set of Refined and Agreed Performance Indicators Defined by Business Processes*. ENAPS, Galway, Ireland.

Практичне заняття 3. Виділення процесів в організації

Контрольні питання

1. Розкрийте особливості виділення процесів в організації.

2. Охарактеризуйте методику виділення процесів в організації.
3. Назвіть основні правила виділення процесів в організації.
4. У чому полягає цикл управління процесами?

Література

1. Business Process Analysis Guide to Simplify Trade Procedures // URL: <http://sesar.di.unimi.it/corsi/BusinessProcessEngineering/slide/BusinessProcessAnalysisGuide-TOSIMPLIFYTRADEPROCEDURES.pdf>
2. Business Process Modeling Language (BPML). URL: <http://xml.coverpages.org/bpml.html>.
3. Tutorial on: Business Process Modeling as a Method of Requirements Engineering // URL: http://www.iceis.org/iceis2007/Hall_Of_Fame/ibider/ibider_2002.pdf

Практичне заняття 4. Кроки, методи та інструменти аналізу бізнес-процесів

Контрольні питання

1. Обґрунтуйте необхідність проведення аналізу бізнес-процесів.
2. Назвіть п'ять кроків аналізу бізнес-процесів.
3. Охарактеризуйте інструменти аналізу бізнес-процесів.
4. Назвіть та охарактеризуйте основні методи аналізу бізнес-процесів.

Література

1. Business Process Analysis Guide to Simplify Trade Procedures // URL: <http://sesar.di.unimi.it/corsi/BusinessProcessEngineering/slide/BusinessProcessAnalysisGuide-TOSIMPLIFYTRADEPROCEDURES.pdf>
2. Business Process Modeling Language (BPML). URL: <http://xml.coverpages.org/bpml.html>.
3. Tutorial on: Business Process Modeling as a Method of Requirements Engineering // URL: http://www.iceis.org/iceis2007/Hall_Of_Fame/ibider/ibider_2002.pdf

Практичне заняття 5. Моделювання та опис бізнес-процесів

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте цілі моделювання бізнес-процесів.
2. У чому полягає сутність горизонтального та вертикального опису бізнес-процесів?
3. Які Ви знаєте Способи опису та моделювання бізнес-процесів?
4. Коротко розкажіть про основні підходи до моделювання бізнес-процесів.

Література

1. Business Process Analysis Guide to Simplify Trade Procedures // URL: <http://sesar.di.unimi.it/corsi/BusinessProcessEngineering/slide/BusinessProcessAnalysisGuide-TOSIMPLIFYTRADEPROCEDURES.pdf>
2. Business Process Modeling Language (BPML). URL: <http://xml.coverpages.org/bpml.html>.
3. Tutorial on: Business Process Modeling as a Method of Requirements Engineering // URL: http://www.iceis.org/iceis2007/Hall_Of_Fame/ibider/ibider_2002.pdf

Практичне заняття 6. Ключові групи методів оптимізації бізнес-процесів

Контрольні питання

1. Назвіть основні цілі оптимізації бізнес-процесів.
2. Розкрийте зміст методу п'яти питань.
3. Охарактеризуйте метод паралельного виконання робіт.
4. Чому потрібна розробка декількох варіантів бізнес-процесу.
5. Обґрунтуйте необхідність мінімізації усної інформації.

Література

1. Business Process Analysis Guide to Simplify Trade Procedures // URL: <http://sesar.di.unimi.it/corsi/BusinessProcessEngineering/slide/BusinessProcessAnalysisGuide-TOSIMPLIFYTRADEPROCEDURES.pdf>
2. Business Process Modeling Language (BPML). URL: <http://xml.coverpages.org/bpml.html>.
3. Tutorial on: Business Process Modeling as a Method of Requirements Engineering // URL: http://www.iceis.org/iceis2007/Hall_Of_Fame/ibider/ibider_2002.pdf

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

Письмова самостійна робота проводиться з *метою*:

- закріплення студентом теоретичних знань, отриманих на лекційних заняттях або в результаті самостійного вивчення необхідного матеріалу;
- отримання практичних навиків виділення, опису та аналізу бізнес-процесів підприємства;
- проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів.

Основними етапами виконання розрахунково-графічної роботи є:

1. Вибір підприємства та узгодження з науковим керівником напрямів аналізу.
2. Формування переліку бізнес-процесів підприємства.
3. Об'єктне моделювання самостійно обраного бізнес-процесу підприємства.
4. Робота над змістом роботи, підготовка першого варіанта тексту роботи, обговорення тексту з науковим керівником.
5. Доробка тексту з урахуванням рекомендацій наукового керівника.
6. Презентація та захист роботи.

Письмова самостійна робота повинна мати такі основні **структурні елементи**:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Загальний обсяг роботи повинен складати 10–20 сторінок тексту без додатків.

В ході написання роботи у студентів мають сформуватися **вміння і навички** проведення ґрунтовного аналізу бізнес-процесів. Студенти повинні **демонструвати**:

- розуміння підходів до визначення бізнес-процесів та методів аналізу;
- навички формування інформаційної бази дослідження.

З метою виявлення рівня засвоєння матеріалу викладачем проводиться обговорення роботи, яку виконали студенти, а також підбиття підсумків з отриманням студентами відповідної оцінки в залежності від результатів перевірки роботи.

3. ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ СЕМЕСТРОВИХ ЕКЗАМЕНІВ (ПИСЬМОВИХ ЗАЛІКОВИХ РОБІТ)

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Критерії оцінювання екзаменаційного завдання

Оцінювання знань студента проводиться за чотирирівневою шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно). За екзамен студент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки «відмінно» (35-40 балів) студент повинен:
 - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
 - викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язно й обґрунтовано;
 - навести вірне рішення задачі та тестів.
2. Для одержання оцінки «добре» (25-34 бала) студент повинен:
 - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
 - викласти теоретичний матеріал зв'язно й обґрунтовано;
 - навести вірне рішення задачі;
 - можливі помилки у відповідях на тести.
3. Для отримання оцінки «задовільно» (15-24 бала) студент повинен:
 - викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
 - можливі помилки при розв'язанні задачі та в тестах.
4. Оцінку «незадовільно» (1-14 балів) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередніх пунктах.

Кожний пункт екзаменаційного завдання оцінюється окремо. Загальна оцінка дорівнює сумі оцінок кожного завдання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами підсумкового екзамену).

У відповідності до набраних студентом балів оцінка знання матеріалу проводиться за чотирирівневою системою згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
80-89	добре
70-79	
60-69	
50-59	задовільно
1-49	незадовільно